

**DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT**

NOAH for dyrs rettigheter
Dronningensgate 13
0152 OSLO

Deres ref

Vår ref
17/1994

Dato
25. september 2017

Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av ulv i region 6 i 2017-2018

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra NOAH 21. juni 2017 over rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge sitt vedtak 31. mai 2017 om kvote for lisensfelling av ulv i region 6 i 2017-2018.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak 31. mai 2017 om lisenskvote for ulv i region 6. Ved avgjørelsen er det blant annet lagt vekt på at det ikke er fastsatt bestandsmål for ulv i region 6, og at det er ønskelig å begrense utbredelsen av ulv utenfor den fastsatte ulvesonen. Departementet legger også til grunn at den vedtatte kvoten på inntil 2 ulv ikke vil true bestandens overlevelse, og at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om en arealdifferensiert rovviltforvaltning. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 6 vedtok 31. mai 2017 kvote for lisensfelling av ulv i region 6 for 2017-2018. NOAH påklaget vedtaket 21. juni 2017. Rovviltnemnda i region 6 behandlet klagen 28. juni 2017 og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 29. juni 2017. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 9. august 2017.

Klagers anførsler

NOAH sier i sin klage blant annet:

"Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen i saken. NOAH mener at det finnes andre tilfredsstillende løsninger som ikke har vært vurdert i denne saken. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for felling er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd og Bern-konvensjonens artikkel 9. NOAH konkluderer derfor med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av ulv, og strider mot nasjonal og internasjonal lov - §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml, Grunnlovens § 112 og

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Torkel Ramberg
22 24 58 50

artikler 2 og 9(1) i Bern-konvensjonen. NOAH ber Klima- og Miljødepartementet om at NOAHs klage tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at kvote for lisensfelling om to ulver skal oppheves pga.:

- vedtaket oppfyller ikke kravet om at skadefelling ikke truer bestandens overlevelse, jf. nml. § 18 andre ledd og Bern-konvensjonens artikkel 9 første ledd;
- vedtaket oppfyller ikke kravet om lav terskel til felling i henhold til skadepotensial og alvorlighetsgrad og omfang av eventuell skade forårsaket av ulv i området, jf. § 18 første ledd bokstav b og Bern-konvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b;
- vedtaket oppfyller ikke kravet om at formålet kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. § 18 andre ledd og Bern-konvensjonens artikkel 9 første ledd;
- saksbehandlingsfeil ift. mangelfull utredning knyttet til §§ 8 og 9 i nml, som har virket bestemmende på vedtakets innhold og resultat, jf. forvaltningslovens §§ 17, 25 og 41."

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda viser til at det har vært aktivitet av ulv i alle tre fylkene gjennom beitesesongen 2016. Pr 16. mai 2017 er det ikke dokumentert skader forvoldt av ulv i 2017, men under beitesesongen 2016 ble det dokumentert eller antatt at ulv var skadevolder i 42 tilfeller. Nemnda viser til at regionen ikke har bestandsmål for ulv, og at det ikke er ønskelig med stasjonær ulv i regionen, selv om streifdyr kan forekomme. Nemnda har foretatt en vurdering opp mot naturmangfoldloven der de blant annet viser til at ulvebestanden ligger godt over det nasjonale bestandsmålet, og at en kvote på to ulv i en region uten bestandsmål derfor ikke er i strid med intensjonene i naturmangfoldlovens § 5. Nemnda viser også til tilgjengelig kunnskap om ulven og mener kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldlovens § 8 er oppfylt. Videre mener de føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 ikke skal tillegges stor vekt da det i denne saken foreligger betydelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om bestandssituasjonen for ulv, samt at området ligger utenfor yngleområdet for ulv i Norge. Nemnda viser også til at det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastning arten utsettes for.

Miljødirektoratets faglige vurdering

Miljødirektoratet viser i sin faglige tilråding blant annet til:

"Saksfremlegget fra Fylkesmannen er fylldig og gir en god oversikt over relevant kunnskap som bakteppe for rovviltnemndas vedtak. Rovviltnemnda sitt vedtak er i samsvar med sekretariatet sin innstilling. Vi anser at kravet til kunnskap etter naturmangfoldloven § 8 som ivaretatt, og føre-var-prinsippet i samme lov § 9 er derfor ikke aktuelt. Når det gjelder forvaltning av ulv må naturmangfoldloven § 5, forvaltningsmål for arter, ses i sammenheng med rovviltforskriften og Stortingets føringer fastsatt bl.a. i behandlingen av Meld. St. 21 (2015-2016), *Ulv i Norsk natur*. Region 6 har ikke nasjonalt mål for årlige ynglinger av ulv, og har derfor heller ikke samme ansvar for å sikre en levedyktig bestand som regionene 4 og 5. Nemnda har derfor alltid myndighet for å kunne fastsette kvote for lisensfelling av ulv. Etter rovviltforskriften § 10 kan nemnda fastsette lisensfellingskvote for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes noen annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det er ikke avsatt sone for ynglende ulv i region 6. Det er

utarbeidet felles retningslinjer i Sverige og Norge for håndtering av genetisk verdifulle ulver. De gir ingen garanti mot at slike ulver kan bli felt bl.a. gjennom lisensfelling, men når det blir påvist slike individer gjennom DNA-analyse skal disse så langt mulig beskyttes mot felling. Miljødirektoratet mener rovviltneemnda har truffet vedtak om lisensfelling av ulv i samsvar med rovviltforskriftens bestemmelser. Etter vår vurdering vil et uttak av inntil 2 ulver i region 6 ikke være til skade for de forvaltningsmål for ulv som er vedtatt for landet."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 10. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i loven §§ 8-10 og § 12 til grunn som retningslinjer. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønnsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippene i nml. § 11 anses ikke som relevante i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Departementet skal ta stilling til om man skal tillate uttak av ulv for å avverge skade på husdyr eller tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. Rovviltneemnda har i sin behandling av saken gitt en oversikt over skadeomfanget i regionen i 2016 og deler av 2017, og departementet anser at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt.

Det er i tillegg to kumulative vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres; at felling ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd. I vurderingen av det sistnevnte vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, som er fastsatt i rovviltforskriften §§ 1 og 6 og rovviltneemndas regionale forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr. I dag reguleres bestandene av ulv i Norge hovedsakelig gjennom lisensfelling. Departementet mener det ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta lisensfellingskvote på ulv i region 6 og anser dermed vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte som oppfylt.

Ulven er fredet i Norge og er klassifisert som kritisk truet på Norsk rødliste for arter 2015. Det innebærer at arten har ekstremt høy risiko for utdøing. Når det gjelder bestandssituasjonen for ulv, har departementet i sin behandling av saken lagt til grunn informasjon fra Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt (Rovdata) og Det skandinaviske ulveforskningsprosjektet (Skandulv). Som rovviltneemnda viser til i sitt vedtak, ligger ulvebestanden over det vedtatte nasjonale bestandsmålet.

Departementet skal vurdere om den vedtatte lisensfellingskvoten er så høy at effektivering av den vil true bestandens overlevelse, jf. nml. § 18 annet ledd. Departementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering om at et uttak av inntil 2 ulver i region 6 ikke være til skade for de forvaltningsmål for ulv som er vedtatt for landet. Departementet mener også at den vedtatte kvoten heller ikke vil true bestandens overlevelse.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i saken er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for, jf. nml. § 10, i form av statusrapporter og annen informasjon fra Skandulv om regulær og irregulær avgang m.m. Miljøforvaltningen har dermed i stor grad oversikt over den samlede belastningen.

Departementet mener at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor liten vekt.

Når det gjelder avveining av andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser, jf. naturmangfoldloven § 14 første og annet ledd, vises det til at det er dokumentert skader på husdyr forvoldt av ulv i 6. Hensynet til husdyr og tamrein er derfor tillagt vekt i saken.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak 31. mai 2017 om lisenskvote for ulv i region 6. Ved avgjørelsen er det blant annet lagt vekt på at det ikke er fastsatt bestandsmål for ulv i region 6, og at det er ønskelig å begrense utbredelsen av ulv utenfor den fastsatte ulvesonen. Departementet legger også til grunn at den vedtatte kvoten på inntil 2 ulv ikke vil true bestandens overlevelse, og at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om en arealdifferensiert rovviltforvaltning. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Kopi

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 6